

S J E Č A N J A

iz predratnog revolucionarnog rada drugova Čejvan Čerina, Jašarević Huseina i Sarać Ibrahima u društvu " FADILET " iz Banja Luke.

Muslimanskozanatlijsko potporno društvo " Fadilet " u Banja Luci osnovano je 1908 godine.

Rad društva se odvijao bez na kakovog uticaja radničke klase, a u upravama društva su većinom bili birani zanatlije / majstori /. U godini 1925 počeli su da pridolaze u društvo i progresivniji ljudi tj. zanatlijski radnici koji su počeli postepeno da istiskuju najkonzervativnije ljude koji su stajali na čelu društva duži niz godina. To su postizali na taj način što su počeli u društvu da formiraju razne sekcije i u njih uvlačili mladje i liberalnije ljude.

Djelujući kroz ove forme rada, konzervativna uprava društva je osjetila da joj se dekoncentriše moć iz ruku i povelu je borbu protiv formiranja tih sekcija.

1927 godine u društvo su počeli često da dolaze aktivisti kao Čejvan Čerin, Alihodžić Asim, Musić Idris, Čardžić Avdo, Karabegović Edhem zv. Leda, Abduselam Gvoždjar, Blekić Abduselam zv. Šandor, Čardžić Mustafa i Moralić Hajro. Među navedenim drugovima bilo je i drugova iz tadašnjeg mjesnog partiskog rukovodstva, iz čega se da zaključiti da je Partija već tada posvetila veću pažnju ovom društvu, kao svojoj bazi za masovnije djelovanje.

Uprava društva pošto je bila isključivo sastavljena od članova Mjesnog odbora J.M.O. / Spaho / videći ko sve dolazi u društvo i osječajući znatan ljevičarski uticaj u društvu, povelu je energično borbu protiv tog uticaja, a jedna od tih mjera bila je i odluka uprave, da se društvo preseli u druge prostorije u kojima će otvoriti gostionicu, koju je trebao da drži njihov čovjek u vlastitom zakupu, jer su se na taj način nadali da će oslabiti uticaj ljevičara na društvo.

Protiv ovog koraka uprave, progresivnija snaga društva tražile su saziv skupštine kako bi poništili ovu odluku o preseljenju.

Međutim, iako se uspjelo izboriti za saziv skupštine, nije se uspjelo potisnuti staru upravu, pošto se ostalo u manjini prilikom glasanja jer su oni okupili na skupštinu utjecajnije građane / Bešliagići, Husedžinovići i drugi /, pod parolom da društvo očiste od komunista. U ovoj akciji su im pomagali i organi tadašnje policije. Zbog ovakovog izrazito ljevičarskog stava, uprava društva je isključila sve članove za koje je pretpostavljala da su komunisti, ili njihovi simpatizeri.

Kao reakcija na ovo isključenje, osnovano je od strane naprednijih elemenata to jest pretežno od ovih isključenih novo društvo "Progres" Osnivanje društva nije naišlo na neke naročite teškoće kod policije zbog toga što su napredni elementi iskoristili jednu uglednu opozicionu ličnost / Afgan Handija /, iza čije ličnosti su stajali aktivisti partije, a što on nije izbjegavao, jer je to odgovaralo njegovim političkim kombinacijama u borbi protiv njegovih konkurenata oko pretsjedničkih položaja u opštini.

Komunisti su znali za njegove kombinacije, ali je Partija isto tako znala da će preko ovog društva, a zaklanjajući se za njegov stvariti jednu masovnu bazu za djelovanje, jer su se sve više počeli okupljati mladji ljudi i ljudi iz radničkih redova.

Društvo " Fadilet " je jedno vrijeme životarilo, jer nije imalo neki veći finansijski prihoda s obzirom da je veći broj članova prešao u " Progres " za izbačenom grupom. Da bi taj proces osipanja sprečili, oni su mislili da će preseljenjem društva u druge prostorije sprečiti daljnje osipanje, pa su se uselili u druge prostorije / sadašnje kancelarije preduzeća " Kovina " u Š. Mažara ulici /

Uskoro je nastupila i šestojanuarska diktatura to jest 1929 godina. U novim uslovima žestokog progona komunista Partija je došla do zaključka, da se ne može frontalno voditi borba kroz " Progres ", jer je isto bilo suviše obojeno kao ljevičarsko, te je radi toga bilo izloženo pritisku policije, a naročito poslije hapšenja jednog člana uprave, koji je kao delegat partiske organizacije iz BiH-a prisustvovao IV Kongresu partije u Drezdehu.

Radi ovoga društvo je prestalo sa radom, a aktivisti su dobili uputstvo da postepeno ponovno prelaze u društvo " Fadilet ", jer se je isto povratilo u svoje ranije prostorije, te da osvajaju pozicije u upravi društva.

Poslije 1-2 godine počela se je opet osjačati jači uticaj komuniste, jer se je uspjelo pojedine aktiviste ugurati u upravu društva. Od tada pa sve do godine 1937 osjećala se je aktivnost komuniste u društvu, nekad jače a nekad slabije, zavisno od opštih uslova u kojima je djelovala partiska organizacija u Banja Luci.

Kako se je u godinama 1937 i 1938 i inače počeo jače i masovnije razvijati partijski rad kroz razna udruženja i sindikate u gradu Banja Luci, to se je i u društvu " Fadilet " osjetilo mnogo jači i organizovaniji uticaj Partije što se vidi i po tome, jer su stalno dolazili u društvo istaknutiji aktivisti kao Bahtijarević Mustafa, Razak Muhamed, Čejvan Cerin, Džin Fahrudin, Kovačević Stole, Kersbegović Edhem-Leda, Maglejlić Teufik, Čardžić Mustafa, Maglejlić Muhib, Gročđer Abduselam, Jašarević Husain-Tutek i drugi.

Da bi se stvorila još masovnija baza za djelovanje u društvu, Uprava je donijela zaključak da se ponudi sportskom klubu B.S.K-u da predje sa svojim sjedišten u prostorije društva. Ovi su pristali, te se je na taj način društvo još više omasovilo, jer su tada počeli u društvo da dolaze sve više onladnaci.

Između ostalog razne forme rada, a na inicijativu aktivista, osnovano je društvo voćara i vinogradara sa sjedišten u društvenim prostorijama.

Da bi se uticaj Partije što više osjetio, uprava društva je prišla organizovanju raznih predavanja koje su držali progresivniji i ugledniji ljudi iz grada. Tene su se odnosile na pitanja koja su interesovala onladnacu, žene kao i druga aktualna pitanja od interesa za članstvo.

Novi uslovi tražili su i nove organizacione forme rada Partije, pa je Mjesni komitet došao na ideju da formira zaseban partijsku ćeliju, koja bi isključivo djelovala u samom društvu.

Te partijske ćelije sastojala se od drugova Hasenbašić Muhameda-Muše, Sarać Ibrahima i Jašarević Husaina-Tuteke.

Pošto su konzervativni i reakcionarni elementi u društvu imali još uticaja preko nekih članova u upravi, postavilo se u zadatek da se potpuno osvoji uprava društva, i na taj način omogućiti na kakav uticaj tih snaga na rad društva, a to se je moglo postići putem godišnje skupštine.

U tu svrhu organizacija je izvršila solidne pripreme, mobilizujući članstvo kako bi glasalo za listu koju je predložila partijska organizacija. Tako je skupština održana u mjesecu decembru 1940 godine. Na skupštini je došlo do polarizacije članstva, to jest jedan dio članstva se okupio oko liste koju su istakle reakcionarne snage / Kečević Atif, Husedžinović Musib i Gašić Husain /, a drugi dio oko liste čiji su nosioci bili izraziti ljevičari, izuzev jednog / Jusufović Salko / koji je služio kao paravan.

Na skupštini je ljevičarska lista dobila većinu, i na taj način smo potpuno preuzeli upravu u svoje ruke.

Reakcionarni ljudi koji su na skupštini sastojali da dođja u upravu i da preuzmu društvo, intervenisali su kod uprave policije da bi ista pozvala skupštinu, što je ona i učinila.

Od strane uprave policije naredjeno je upravi društva da mora u roku od 7 dana sazvati vanrednu skupštinu sa dnevnim radom izbor nove uprave. Uprava društva je to i učinila. Na vanrednoj skupštini i pored političke na članstvo od uglednih reakcionarnih ljudi i prisutni policijskih agenata, održali smo pobjedu.

Izabrana uprava je ostala na čelu društva sve do izbivanja drugog svjetskog rata, razvijajući pod rukovodstvom partijske organizacije još plodonosniji rad.

1.	<i>Čejvan Cerin</i>	BK
2.	<i>Jusufović Salko</i>	
3.	<i>Salvo</i>	
- Arhiv Doc. broj 10 D. Leka

S J E Š A N J A

iz predratnog revolucionarnog rada drugova ĆEJVAN ĆERINA,
JASARUVIĆ RUSKINA i SARAO IBRAHIMA u društvu "Fadilet" iz
Banje Luke

Muslimanske zanatlijsko potporno društvo "Fadilet" u
Banjoj luci osnovano je 1908. godine.

Rad društva se odvijao bez nekakvog uticaja radničke
klase, a u upravam društva su većinom bili birani zanatlije
(majstori). U godini 1925. počeli su da pridolaze u društvo i
progresivniji ljudi, tj. zanatski radnici koji su počeli poste-
pono da istiskuju najkonzervativnije ljude koji su stajali na
čelu društva duži niz godina. To su postizali na taj način što
su počeli u društvu da formiraju razne sekcije i u njih uvlači-
li mlade i liberalnije ljude.

Djelujući kroz ove forme rada, konzervativna uprava
društva je osjetila da joj se dekoncentriše moć iz ruku i po-
vela je berbu protiv formiranja tih sekcija.

1927. godine u društvo su počeli često da dolaze akti-
visti kao Ćejvan Ćerin, Alihodžić Asin, Musić Idriz, Čardžić Av-
do, Karabegović Edhem zvani Leda, Abdusolam Gvoždar, Blekić Abde-
selam zvani Sandor, Čardžić Mustafa i Koralić Hajro. Među nave-
denim drugovima bilo je i drugova iz tadašnjeg mjesnog partijskog
rukovodstva iz čega se da zaključiti da je Partija već tada po-
svetila veću pažnju ovom društvu, kao svojoj bazi za masovnije
djelovanje.

Uprava društva pošto je bila isključivo sastavljena
od članova mjesnog odbora J.M.O. (Spaho) vidjeći ko sve dolazi
u društvo i osjeđajući zatim ljevičarski uticaj u društvu, povelu

Arhiv Dob. Brojne E. Luka

ABK 409-116-I/14

je energičnu borbu protiv tog uticaja, a jedan dio tih mjera bila je i odluka da se društvo preseli u druge prostorije u koj ma će otvoriti gostionicu, koju je trebao da drži njihov čovjek u vlastitom zakupu, jer su se na taj način nadali da će oslabiti uticaj ljevičara na društvo.

Protiv ovog koraka a uprava, progresivnije struje društva tražilo su saziv skupštine kako bi poništili ovu odluku o preseljenju.

Međutim, iako se uspjele izboriti za saziv skupštine, nije se uspjele potisnuti stara uprava, pošto se ostale u snajini prilikom glasanja, jer su oni okupili na skupštinu uticajnije građane (Bešlići, Mucedinovići i drugi), pod parolom da društvo očiste od komunista. U ovoj akciji su im pomagali i organi tadašnje policije. Zbog svakvog izrazito ljevičarskog stava, uprava društva je isključila sve članove kako je pretpostavljala da su komunisti, ili njihovi simpatizeri.

Kao reakcija na ovo isključenje, osnovano je od strane naprednijih elemenata, tj. pretežno svih isključenih novo društvo "Progres". Članovanje društva nije naišlo na neke naročite teškoće kod policije zbog toga što su napredni elementi iskorištili jednu uglednu opozicionu ličnost (Afgan Hadžija), iz čije ličnosti su stajali aktivisti Partije, a što se nije izbjegavalo, jer je to odgovaralo njegovim političkim kombinacijama u borbi protiv njegovih konkurenata oko predstojećih položaja u opštini.

Komunisti su znali za njegove kombinacije, ali je Partija isto tako znala da će preko ovog društva, a zaklanjajući se za njegov stvariti jednu masovnu bazu za djelovanje, jer su se sve više počeli okupljati mladi ljudi i ljudi iz radničkih krugova

Arhiv Soc. Kraljevo B. Luka

ABK 209-116-I/14

i sindikate u gradu Banjoj Luci, to se je i u društvu "Fadilet" osjetilo mnogo jači i organizovaniji uticaj Partije što se vidi i po tome, jer su stalno dolazili u društvo intenzivniji aktivisti kao Đaković Mustafa, Kasaz Muhamed, Čejvan Ćerim, Đin Đakudin, Đ. vačević Stole, Karabegović Edhem-Reda, Englažlić Teufik, Čaršić Mustafa, Englažlić Munib, Gvoždar Abdurrahman, Jašarević Huscin-Tutak i drugi.

Da bi se stvorila još masovnija baza za djelovanje u društvu, uprava je zaključila da se ponudi sportaški klub B.S.K.-u da pređe sa svojim sjedištem u prostorije društva. Ovi su pristali, te se je na taj način društvo još više omasovilo, jer su tada u društvo počeli da dolaze sve više omladinici.

Iznalazeći razne forme rada u na inicijativu aktivista, osnovao je društvo voćara i vinogradara sa sjedištem u društvenim prostorijama.

Da bi se uticaj Partije što više osjetio, uprava društva je prišla organizovanju raznih predavanja koje su držali progresivniji i ugledniji ljudi iz grada. Tema su se odnosile na pitanja koja su interesovala omladinu, žene, kao i druga aktuelna pitanja od interesa za članstvo.

Novi uslovi tražili su i nove organizacione forme rada Partije, pa je Mjesni komitet došao na ideju da formira zasebnu partijsku ćeliju, koja bi isključivo djelovala u samom društvu.

Ta partijska ćelija sastojala se od drugova Kasenbašić Muhameda-Muše, Sarać Ibrahima i Jašarević Huscina-Tutaka.

Pošto su konzervativni i reakcionarni elementi u društvu imali još uticaja preko nekih članova u upravi, postavilo se u zadatku da se potpuno osvoji uprava društva i na taj način onemo-

gući na kakav uticaj tih snaga na rad društva, a to se je moglo postići putem godišnje skupštine.

U tu svrhu organizacija je izvršila solidne pripreme, mobilizirajući članstvo kako bi glasalo za listu koju je predložila partijska organizacija. Tako je skupština održana u mjesecu decembru 1940. godine. Na skupštini je došlo do polarizacije članstva, tj. jedan dio članstva se okupio oko liste koju su istakle reakcionarne snage (Kađenić Atif, Husedinović Munib i Gušić Hussein), a drugi dio oko liste čiji su nosioci bili izraziti ljevičari, izuzev jednog (Jusufović Salko) koji je služio kao paravan.

Na skupštini je ljevičarska lista dobila većinu i na taj način smo potpuno preuzeli upravu u svoje ruke.

Reakcionarni ljudi koji su na skupštini nastojali da dođu u upravu i da preuzmu društvo, intervenirali su kod uprave policije da bi ista poništila skupštinu, što je ona i učinila.

Od strane uprave policije naređeno je upravi društva da mora u roku od 7 dana sazvati vanrednu skupštinu sa dnevnim redom "Izbor nove uprave". Uprava društva je to i učinila. Na vanrednoj skupštini, i pored pritiska na članstvo od uglednih reakcionarnih ljudi i prisutnih policijskih agenata, odneli smo pobjedu.

Izabrana uprava je ostala na čelu društva sve do izbijanja II svjetskog rata, razvijajući pod rukovodstvom partijske organizacije još plodonosniji rad.

1. Čojvan Čorin, s.r.
2. Jašarević Hussein, s.r.
3. Arhiv Bos. kraljevo D. Luka

Prepis izvršila: ROBOT DANINA
daktilograf
iz Banje Luke

S R A V N I L I:

1. F. Borčanović
2. _____

Tačnost prepisa ovjerava
Čorevnik
Bosko Arhiv Banja Luka
Isto izdavanje

[Handwritten signature]

ABK 209-MS-I/14